

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 31 mars 1936 kl. 12 m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 8, i anledning av väckt motion angående ändring i gällande taxa för frakt å statens järnvägar av hö.

I en inom andra kammaren väckt och till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 231, har herr *Olofsson* i Digernäs hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i statens järnvägars frakttaxa tariff 10, att last av hö på minst sjutusen (7,000) kg finge befraktas för samma pris pr kg som nu gäller enligt nämnda tariff.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen av *järnvägsstyrelsen, lantbruksstyrelsen, hushållningssällskapens förvaltningsutskott i Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Västerbottens lantmannaföreningars förbund samt Norrbottens lantmannaförbund*. Nämnda yttranden hava såsom bilagor fogats till detta utlåtande.

Den i föreliggande motion gjorda framställningen åsyftar att få till stånd ett förbilligande av transport å statens järnvägar av handpressat hö, vilken åtgärd enligt motionären skulle möjliggöra avsättning till övre Norland av det i södra delarna av Norrland förefintliga hööverskottet. För ändamålet skulle enligt förslaget vidtagas viss jämkning i fråga om tillämpningen av statens järnvägars frakttaxor. *Utskottet.*

Förslaget har, såsom framgår av de bifogade yttrandena, tillstyrkts av lantbruksstyrelsen samt hushållningssällskapens förvaltningsutskott i Gävleborgs, Jämtlands och Västerbottens län. De nämnda hushållningssällskapens förvaltningsutskott framhålla emellertid samtidigt, att det ej kan bedömas, huruvida den ifrågasatta åtgärden skulle kunna leda till ett förverkligande av motionens syfte. Avvisande mot förslaget ställa sig däremot järnvägsstyrelsen, hushållningssällskapet i Norrbottens län förvaltningsutskott samt lantmannasammanslutningarna i Västerbottens och Norrbottens län. I ett par av dessa yttranden framhålles, att prisnivån i Norrbotten på finskt hö är så låg, att ej ens fraktfrihet för hö från mellersta Sverige till Norrbotten skulle möjliggöra konkurrens med det finska höet.

För egen del vill utskottet framhålla, att utskottet finner det mindre lämpligt om riksdagen skulle, på sätt i den föreliggande motionen föreslås, taga befattning med en viss detalj i fråga om statens järnvägars taxesättning. Men även bortsett från betänkligheter av sådan art kan lämpligheten av den av motionären föreslagna åtgärden ifrågasättas, när densamma skulle kunna leda till förfång för lantbruket i övre Norrland. Så länge finskt hö saluföres

där till så låga priser, som för närvarande är fallet, torde det visserligen ej vara möjligt för svenska producenter att med ekonomisk fördel upptaga konkurrens med den importerade varan. Skulle, såsom i olika sammanhang föreslagits, effektiva åtgärder komma till stånd för förhindrande av den finska konkurrensen på ifrågavarande område, har det emellertid från vissa håll gjorts gällande, att den i föreliggande motion föreslagna åtgärden skulle kunna medföra en för höproducenterna i de båda nordligaste länen menlig pris-sänkning. Det är av denna anledning som representanter för jordbruket i Norrbottens och Västerbottens län ställt sig avvisande mot motionärens förslag. Här föreligger alltså en intresse motsättning mellan jordbrukare i övre och nedre Norrland, för vars lösande den av motionären förordade vägen måhända ej är den lämpligaste.

För ett allsidigt bedömande av den föreliggande frågan torde i första hand erfordras ett klarläggande av frågan om foderförsörjningen i övre Norrland. Utredning i sådant avseende pågår också för närvarande. Efter framställning av jordbruksnämnden har nämligen Kungl. Maj:t genom kungörelse den 6 december 1935 förordnat, att, i samband med att brödsädsinventering verkställdes i början av år 1936, undersökning även skulle ske rörande foderförsörjningen i skilda delar av landet bland annat i vissa delar av Norrbottens län. Inom jordbruksnämndens kansli pågår nu en statistisk-ekonomisk undersökning rörande de förhållanden, varunder jordbruket arbetar i Norrland i jämförelse med andra landsdelar. Enligt vad jordbruksnämnden i skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 januari 1936 uttalat, skall nämnden, när denna utredning slutförts, varvid särskilt de speciella förhållandena i Norrbottens län komma att uppmärksammas, till Kungl. Maj:t avlämna redogörelse för de erhållna resultaten. I samband härmed kommer nämnden att framlägga de förslag, vartill utredningen kan giva anledning. Enligt utskottets mening bör uppenbarligen denna utredning och därav föranledda förslag avvaktas, innan ställning toges till frågan om vidtagande av åtgärder ägnade att tillgodose den föreliggande motionens syfte.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 31 mars 1936.

På utskottets vägnar:

OLOF ANDERSSON.

Närvarande: herrar *Andersson* i Malmö, *Hansson* i Vännäsby, *Andersson* i Munkaljunby, *Jacobsson*, *Ekman*, *Lind*, *Werner* i Höjen, *Jonsson* i Skedsbygd, *Malmqvist* och *Stark*.

Reservation

av herrar *Werner* i Höjen och *Jonsson* i Skedsbygd beträffande viss del av motiveringen.

Kungl. Järnvägsstyrelsen.

Till riksdagens andra kammare, tillfälliga utskottet nr 3.

Genom skrivelse den 14 februari 1936 har Kungl. Maj:t anbefallt järnvägsstyrelsen avgiva utlåtande över trenne i andra kammaren väckta motioner, nämligen nr 231, angående ändring i gällande taxa för frakt å statens järnvägar av hö, nr 385, angående sänkning av järnvägsfrakterna för färsk fisk, samt nr 502, angående inrättandet av ett statligt organ för främjande av det svenska turistväsendets utveckling, och får järnvägsstyrelsen till åtlydnad härav meddela följande.

Beträffande motion nr 231 angående ändring av fraktdebiteringsbestämmelserna för hö.

Fraktavgifterna å järnvägen bestämmas med hänsyn till storleken av lasten å varje vagn. Ju större last på vagnen, desto lägre blir avgiften pr viktenhet. För gods i allmänhet uttryckes det genom olika tarifiering för vagnslaster om bl. a. minst 5 resp. minst 10 ton. (Här bortses från tariffer med andra lastningsvillkor.)

För hö gäller tariff 8 för minst 5 ton pr vagn. I stället för 10 tons tariff har av särskilda skäl införts en motsvarande tariff, tariff 10, för lastning av minst 500 kg pr kvm av vagnens golvyta. Denna lastningsbestämmelse avser att förmå trafikanterna att hårdpressa höet, så att en med hänsyn till den låga tariffen tillräcklig frakt ernås för varje vagn.

Då handpressat hö icke kan lastas till högre vikt än c:a 5 ton eller något däröver pr vagn, kan för dylik vara endast 5 tons tariffen komma till tillämpning. Den lägsta ordinarie tariffen för 5 tons laster i statens järnvägars taxa är tariff 9. Fraktavgifterna pr 100 kg enligt denna tariff äro å avstånd över 300 km 38 öre lägre än avgiften i tariff 8.

Ehuru det sålunda skulle finnas möjlighet att inom det nuvarande taxeschemats ram sänka frakten för hövändningar, varvid dock bör beaktas att tariff 9 är avsedd att vid lastning av blott 5 ton tillämpas för de mest lågvärdiga varorna, till vilka hö icke kan räknas, måste styrelsen erinra, att en sänkning av frakten under den, som gäller för tariff 8, redan nu kan, enligt vad ovan visats, uppnås, nämligen om trafikanterna vilja vidtaga åtgärder att mera kraftigt pressa höet. Den nedsättning, som därigenom vinnes, är avsevärd, c:a 33 % i förhållande till frakten för lindrigt pressat hö. Det är just den frakt pr 100 kg, som motionären ifrågasatt. Någon speciell nedsättning är därför icke nödvändig.

Att köparna hellre önska lindrigt pressat hö än det hårdare pressade må vara sant, men järnvägsstyrelsen har under tidigare diskussioner beträffande tarifiering av pressat hö icke erfarit, att höet vid den pressning, som erfordras för att tariff 10 skall kunna ernås, skulle bliva nämnvärt försämrat. Å statens järnvägar befordras för övrigt en icke ringa mängd hö av sådan pressningsgrad, att tariff 10 kan tillämpas, så exempelvis under år 1932 c:a 3,400 ton.

Här må ock erinras om, att med en sådan allmän taxeändring, som motionären ifrågasätter, skulle fraktsänkningen komma jämväl de finska exportörerna till godo. Taxeändringen skulle därför säkerligen icke medföra den konkurrensförmåga för de svenska producenterna, som motionären tänkt sig.

I samband härmed vill styrelsen icke underlåta erinra om en under år 1931 till Kungl. Maj:t gjord framställning från Jämtlands provinsförbund av R. L. F. om fraktnedsättning för hö till övre Norrland, vilken framställning icke föranledde någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Länsstyrelserna och hushållningssällskapen i de båda övre Norrlandslänen, vilka fingo yttra sig över framställningen, avstyrkte nämligen densamma, under framhållande av att övre Norrland i normala fall självt kunde tillgodose sitt höbehov och att en fraktsänkning för hö söderifrån därför icke vore av behovet påkallad och snarare vore till förfång för det norrbottniska jordbruket. Det anfördes bl. a., att det norrbottniska höet icke alltid funnit avsättning i marknaden på grund av den genom alltför låga frakter möjliggjorda importen söderifrån. Lägre frakter vore därför under inga förhållanden något norrbottniskt intresse.

Den intressesättning mellan lantbruket i mellersta och övre Norrland, som enligt ovanstående synes förefinnas, komplicerar i varje fall denna taxefråga, såvida icke numera någon förändring i förhållandena inträtt, som skulle motivera norrbottningarna att intaga en annan ställning till frågan, vilket dock är för järnvägsstyrelsen obekant. Synbarligen har under de senaste åren missväxt varit rådande i övre Norrland, vilket föranlett en stegrad import från Finland — särskilt som missväxt åtminstone 1934 synes hava rått även i Jämtland — men därmed är icke klarlagt, huruvida någon ändring i förutnämnda Norrlandsläns principiella uppfattning i fraktfrågan inträtt.

Om det sålunda av det nyss anförda att döma icke lärer vara önskvärt att under ordinära förhållanden vidtaga några speciella nedsättningar för hö till övre Norrland, kan styrelsen väl tänka sig att det ur nationalekonomisk synpunkt vore gagneligt att under år, då övre Norrland hemsökts av missväxt på hö, söka skapa billigare tillförselmöjligheter genom åvägabringande av transportkostnader, väl avvägda med hänsyn till uppträdande konkurrensfrakter för hö från Finland. Detta synes järnvägsstyrelsen dock böra ske ej genom minskning av järnvägens inkomster av förekommande transporter utan genom anslag till fraktbidrag åt trafikanterna.

Stockholm den 13 mars 1936.

Kungl. Järnvägsstyrelsen.

AXEL GRANHOLM.

Aldo Almquist.

Kungl. Lantbruksstyrelsen.

Till riksdagens andra kammarens tredje tillfälliga utskott.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 februari 1936 har kungl. lantbruksstyrelsen anbefallts att till eder avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare av herr J. Olofsson väckt, till eder hänvisad motion, nr 231, angående ändring i gällande taxa för frakt å statens järnvägar av hö.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen anföra följande.

I förenämnda motion hemställs, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i statens järnvägars frakttaxa, tariff 10, att last av hö på minst sjutusen (7,000) kilogram finge befraktas för samma pris per kilogram, som nu gäller enligt nämnda tariff.

Motiveringen giver vid handen, att syftet i första hand är åstadkommande av fraktlindring för hö vid transport till övre Norrland i syfte att vid höförsäljning till nämnda del av landet underlätta konkurrensen med de i frakthänseende bättre ställda finska höproducenterna.

I yttrande den 10 mars 1930 till riksdagens jordbruksutskott över vissa motioner rörande fraktlindring för hö och andra fodermedel framhöll lant-

bruksstyrelsen bland annat, att det närmast torde ankomma på kungl. järnvägsstyrelsen att beakta konkurrensen med de finska järnvägarna vid transport av hö till övre Norrland. Lantbruksstyrelsen ansåg nämligen redan då, att de höga frakterna å de svenska järnvägarna ogynnsamt påverkade transporten av hö till underskottsområdena inom övre Norrland.

Då emellertid tillräcklig fraktnedsättning icke företagits, för att det svenska höet skall i prishänseende kunna konkurrera med det finska inom ifrågasvarande områden, och då det därjämte måste anses som ett önskemål, att de svenska jordbrukarna, särskilt i södra Norrland, erhålla möjlighet att till skäliga priser kunna avyttra sitt hööverskott på hemmamarknaden, anser lantbruksstyrelsen med hänsyn till frågans betydelse, att starka skäl tala för att i motionen avsett syfte blir tillgodosett.

Stockholm den 17 februari 1936.

ERIK INSULANDER.

Georg v. Zweigbergk.

Till riksdagens andra kammars tredje tillfälliga utskott.

Genom skrivelse den 5 innevarande februari har utskottet berett Gävleborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott tillfälle att avgiva yttrande över herr Olofssons i Digernäs motion i andra kammaren angående ändring i gällande taxa för frakt av hö å statens järnvägar. Med anledning härav får förvaltningsutskottet anföra följande:

Förvaltningsutskottet instämmer i motionärens uttalande, att de relativt höga fraktkostnaderna å handpressat hö, vilken form av pressning är den i Norrland vanligaste och av förbrukarna mest omtyckta, så gott som omöjliggöra — åtminstone vid normala höpriser — försäljning av hö från Jämtland och Hälsingland till övre Norrland. Vad Gävleborgs län angår så finnes där i regel årligen ett betydande hööverskott, som behöver avyttras, och det synes förvaltningsutskottet synnerligen önskvärt att avyttringen till de övre norrlandsläna underlättas.

Motionären har angivit fraktkostnaderna för hö från Östersund till Malmberget enligt tarifferna 8 och 10 å statens järnvägar till respektive kr. 3: 66 per 100 kg vid vagnslast av minst 5,000 kg och kr. 2: 41 per 100 kg vid last av minst 500 kg per kvadratmeter av järnvägsvagns hela golvyta. I förstnämnda fallet räknas med handpressat hö och i det sistnämnda med maskinpressat. Enligt samma tariffer äro fraktsatserna för hö per 100 kg från Bollnäs i Hälsingland till Malmberget kr. 4: 08 resp. kr. 2: 66 och från Gävle till Malmberget kr. 4: 32 resp. kr. 2: 81.

Med den av motionären ifrågasatta ändringen av frakttaxan, så att tariff 10 komme till användning även för handpressat hö vid vagnslast om minst 7,000 kg, skulle sålunda vid transporter från Bollnäs till Malmberget fraktkostnaden för 100 kg handpressat hö komma att minskas med kr. 1: 42 per 100 kg och vid transporter från Gävle till samma ort med kr. 1: 51 per 100 kg.

Huruvida den av motionären ifrågasatta ändringen i fraktsatserna för hö å statens järnvägar är tillräcklig för att — i konkurrens med finnarna — möjliggöra behöflig ökning av höförsäljningen från nedre till övre Norrland, undandrar sig emellertid förvaltningsutskottets bedömande.

Förvaltningsutskottet vill dock tillstyrka motionärens förslag, då fraktsatsändring för hö i enlighet därmed i betydande grad torde underlätta höförsäljning från nedre till övre Norrland, och åtgärden tillika synes berättigad såsom ett led i det allmänna — hittills rätt sparsamma — stöd åt det norrländska jordbruket.

Gävle den 25 februari 1936.

På Gävleborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskotts vägnar:

SVEN LÜBECK.

A. Flytström.

Till riksdagens andra kammars tredje tillfälliga utskott.

Då Jämtlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott beretts tillfälle avgiva yttrande med anledning av en inom andra kammaren av herr Olofsson i Digernäs väckt motion, nr 231, ang. ändring i gällande taxa för frakt av hö å statens järnvägar får förvaltningsutskottet anföra följande.

För att erhålla lägre fraktkostnader på hö erfordras att vikten å varan uppgår till 500 kg. per kvadratmeter av använd vagns golvyta, och detta kan ej ernås utan att höet är maskinpressat. Maskinpressar saknas inom länet med undantag av att Lantmännens centralförening i Jämtlands län innehar en sådan. Denna kan emellertid ej användas ute vid de i regel mindre jordbruk, som finnas inom länet, då den är tung och mycket besvärlig att förflytta. Maskinpressning försiggår därför på resp. stationer och höet lastas direkt i järnvägsvagn. Till stationen framforslas höet som regel handpressat. Härigenom blir pressningen avsevärt fördyrad.

Motionärens uppgift, att köparna hellre vilja hava handpressat hö är även riktigt, då de hittills som regel haft tillgång på dylik vara. I Jämtlands län användes av den odlade marken cirka 75 % till vallodling. Avkastningen av vallarna är sålunda den produkt, som för länets jordbrukare är av största värde. På grund av synnerligen dålig skörd genom svår torcka år 1933 måste länets jordbrukare försälja en avsevärd del av sina nötkreatur och hava ännu ej hunnit få sina besättningar fulltaliga. Härigenom har, då 1935 års höskörd blev riklig, svårigheterna blivit mycket stora för ett stort antal jordbrukare, vilka nu ej hava något annat än hö till avsalu och ej heller kunna fodra upp detsamma på grund av att djurantalet är för litet.

På grund av importen av hö från Finland över Haparanda, vilket hö genom valuta och fraktförhållanden på finska sidan, kan säljas till låga pris icke blott i Tornedalen utan även längre söderut inom Norrbottens län har ytterligare svårigheter uppstått för försäljningen av det betydliga hööverskott, som finnes. Endast till Lantmännens centralförening äro anmälda till försäljning över 3,000 ton hö.

Huruvida en nedsättning av frakten på sätt motionären begärt är tillräcklig för att åstadkomma en synnerligen behövlig försäljning är svårt att kunna exakt yttra sig om. Givetvis måste den dock medföra ökade möjligheter härför.

Förvaltningsutskottet får därför för sin del bestämt hävda, att varje åtgärd till förbilligande av denna vara genom begärd nedsättning måste inne-

bära ökade möjligheter till försäljning av det i regel varje år och särskilt nu befintliga överskott av hö.

Östersund den 9 mars 1936.

För Jämtlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott:

A. MATTSSON.

C. P. Bragée.

Västerbottens läns hushållningssällskap.

Till Riksdagens andra kammarens tredje tillfälliga utskott.

Sedan Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott genom skrivelse den 5 februari 1936 beretts tillfälle avgiva yttrande rörande herr Olofssons i Digernäs motion nr 231 angående ändring i gällande taxa för frakt av hö å statens järnvägar, har förvaltningsutskottet härigenom äran anföra följande.

Vad angår Västerbottens län är detta beträffande kustlandet i regel fullt självförsörjande i fråga om hö. Däremot förekommer rätt regelbundet inköp av hö till länets lappmark, ehuru ett minskat sådant behov kan beräknas föreligga år från år. Detta är föreligger sålunda näppeligen något allmänt behov, och i varje fall ej större än som kan fyllas av kustlandets överskott mer än väl.

Transportkostnaderna till avsättningsorter inom lappmarken ställa sig föga högre från Östersund än från Umeå, nämligen:

	<i>Tariff 8</i>	<i>Tariff 10</i>
Östersund—Storuman	2: —	1: 36
Umeå—Storuman	1: 74	1: 16
Umeå—Malmberget	2: 55	1: 74
Östersund—Malmberget	3: 66	2: 41
Östersund—Umeå	2: 40	1: 65

allt pr 100 kg.

Under angivna förhållande äger sålunda Östersundsorten god konkurrensförmåga med Umeorten vad avser Västerbottens lappmark men ej vid transporter till Norrbottens lappmark.

Huruvida motionärens förslag om ändrad beräkningsgrund för tariff 10 skulle möjliggöra konkurrens med finnarna är dock även beroende av höpriset hos leverantörerna. Med de för närvarande rådande höprisen skulle emellertid den med 1.25 öre per kg. reducerade frakten väsentligt öka konkurrensförmågan hos de svenska säljarna.

Under sådant förhållande synes motionen kunna tillstyrkas, då den icke synes försätta någon svensk leverantör i sämre ställning än tidigare utan endast stärker dem i konkurrensen med utomlandsförsäljarna. Förvaltningsutskottet får på denna grund tillstyrka bifall till motionärens framställning.

Umeå den 18 februari 1936.

Västerbottens läns hushållningssällskap.

Dess förvaltningsutskott:

GUSTAV ROSÉN.

Adolf Granström.

Norrbottnens läns hushållningssällskap.

Riksdagens tredje tillfälliga Utskott.

I skrivelse den 5 februari 1936 har riksdagens tredje tillfälliga utskott anmodat Norrbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott om yttrande över herr Olofssons i Digernäs motion nr 231 angående ändring i gällande taxa för frakt å statens järnvägar å hö. Med anledning därav får förvaltningsutskottet vördsamt anföra följande.

Då prisnivån i Norrbotten på det finska höet legat under prisnivån i mellersta Sverige på hö, kan icke ens fraktfrihet för hö från mellersta Sverige till Norrbotten möjliggöra att konkurrera ut det finska höet ur marknaden här. Den i motionen föreslagna fraktsänkningen är sålunda fullständigt ineffektiv för en ökad försäljning av svenskt hö i Norrbotten på bekostnad av det finska.

Alla åtgärder, som avse en sänkning av prisnivån på de norrbottniska jordbruksprodukterna måste hushållningssällskapet naturligtvis bestämt avstyrka, därest ej motsvarande åtgärder vidtagas för en sänkning av priset på jordbrukarnas förnödenheter samt skatter och onera. En sådan pris-sänkning skulle eljest medföra en försämring i jordbrukarnas existensvillkor, vilka tyvärr äro alltför dåliga som de äro. Skulle åtgärder mot prisförsämringen till följd av den finska importen komma att vidtagas — motion härom är även avgiven — skulle en fraktsänkning inom landet på de jordbruksprodukter, som med fördel produceras i Norrbotten, komma att medföra en sänkning av prisnivån på jordbruksprodukterna här. Prisinivån på dessa produkter före de senare årens import från Finland har nämligen alltid legat så mycket högre än prisnivån i mellersta Sverige som fraktkostnaderna och dylika omkostnader belöpt sig på för dessa produkters hitskaffande. Förvaltningsutskottet måste därför avstyrka motionen. I stället för den i motionen föreslagna ineffektiva åtgärden för främjandet av försäljningen av mellansvenska jordbruksprodukter till Norrbotten får förvaltningsutskottet föreslå, att sådana åtgärder vidtagas, som höja priset på de finska jordbruksprodukterna vid försäljning inom Norrbotten till prisnivån på de norrbottniska jordbruksprodukterna, d. v. s. prisnivån på mellansvenska jordbruksprodukterna + fraktkostnaderna m. m. för deras hittransport. Häri-genom beredas de mellansvenska jordbrukarna möjlighet att konkurrera med de finska. Norrbotten är ett underskottsområde på jordbruksprodukter, så sådana måste hit importeras, men det säger sig självt, att norrbottningarna hellre köpa svenska produkter av sina landsmän, därest prisen äro desamma som på de utländska sådana, så mycket mer som detta ger större trygghet för en tillfredsställande och jämn kvalitet.

Det är nämligen ett livsvillkor för Norrbotten, att prisnivån på jordbruksprodukterna hålles uppe i samma relation som förut till prisnivån på förnödenheterna. Genom industriens i Norrbotten delvisa nedläggning, inskränkning och rationalisering — Norrbotten skulle hava mist ännu större del av sin industri, därest ej statsmakterna tagit hand om en del — har jordbruket blivit den enda näring här, som skulle kunna ge utkomst åt den alltjämt starkt tillväxande befolkningen inom länet. Och dess bättre saknas ej utvecklingsmöjligheter på jordbrukets område i Norrbotten. De räcka mänskligt sett för en oöverskådlig framtid och äro av utmärkt beskaffenhet. Men skall jordbruket kunna utgöra den grundval för befolkningens existens inom länet, som det alltid utgjort — det är länets största näring icke blott till folkmängden utan även till det reella värdet och omsättningens värde — måste dess räntabilitet höjas.

Verkningarna av importen från Finland ha blivit sådana genom sänkningen av prisnivån på jordbruksprodukterna under denna prisnivå i mellersta Sverige, att modlösheten bland jordbrukarna alltmer griper omkring sig. Man får nu dagligdags höra sådana yttranden som: »Ja, det är bäst staten tar hela jordbruket och ger oss understöd, ty vi kunna inte klara oss. Hur vi än arbeta och försaka, ökas skuldsättningen. Vi få ju så litet betalt för våra produkter, att det ej räcker till det allra nödvändigaste. Och skatter och räntor måste betalas.»

När till denna avsevärda sänkning av prisnivån på jordbruksprodukterna genom importen från Finland kommer, att Norrbotten icke haft någon direkt nytta av åtgärderna för jordbrukets stödjande annat än av mjölkregleringen, vilken dock icke kunnat återföra mjölkpriset till den stabiliserade prisnivån före sista årens prissänkning, utan jordbrukarna här hava fått betala jordbruksstödet till sockerbetsodlingen, till brödsädsspannmålsodlingen, till foderspannmålsodlingen o. s. v., då dessa produkter till följd av klimatet icke kunna odlas i Norrbotten, torde lätt inses i vilket nödläge Norrbottens jordbruk kommit. Det norrbottiska jordbruket får sålunda reda sig utan sådant stöd, som myndigheterna lämnat det sydsvenska jordbruket, och dessutom bära hela det ekonomiska trycket av en lägre prisnivå än det sydsvenska jordbruket till följd av importen från Finland. Medan fläsket betalades med 1.40—1.45 i södra Sverige, betalades det i Norrbotten med 1.00—1.15 — normalt borde priset här hava varit 1.55—1.60 o. s. v. — och liknande är förhållandet med prisen på kött, ägg, hö o. s. v. Dessa ekonomiska förhållanden för jordbruket i Norrbotten äro ohållbara och måste leda till en katastrof, om de ej skyndsammast avhjälpas. Halva befolkningen lever av jordbruk i Norrbotten. Det är med de största bekymmer, som framtiden för Norrbotten ses till mötes med dessa ohållbara ekonomiska förhållanden.

Det borde väl för myndigheterna vara självklart, att är det södra Sveriges jordbruk i behov av statsmakternas stödåtgärder, så är väl det norrbottiska jordbruket så mycket mera i behov därav. Medan man med importregleringar, importavgifter och acciser m. m. skyddar jordbruksproduktionen för det övriga Sverige, får Norrbotten taga emot en fri import av jordbruksprodukter utan något som helst effektivt skydd och dessutom betala jordbrukshjälpen till det övriga Sveriges jordbruk. Inkonsekvensen i denna politik är ju uppenbar. Och följderna kunna bli oberäknliga.

Förvaltningsutskottet får därför föreslå, att åtgärder skyndsammast vidtagas till återförande av prisnivån på jordbruksprodukterna i Norrbotten till normala förhållanden för stärkandet av jordbrukets bärkraft, så att jordbrukarna hava någon utsikt att reda sig samt utveckla näringen att mottaga befolkningsöverskottet.

Luleå den 26 februari 1936.

För Norrbottens läns hushållningssällskaps

Förvaltningsutskott:

A. H. HEDSTRÖM.

A. Österman.

Västerbottens Lantmannaföreningars Förbund.*Riksdagens andra kammarens tredje tillfälliga utskott, Stockholm.*

I skrivelse av den 13 febr. 1936 har vårt förbund av utskottet avfordrats yttrande i anledning av en inom andra kammaren av herr Olofsson i Diger-näs väckt motion, nr 231, angående ändring i gällande taxa för frakt å statens järnvägar av hö och få vi med anledning därav vördsamt anföra följande.

Fraktändringen i fråga kan enligt vår åsikt ej medföra det därmed avsedda resultatet, då det nämligen är andra orsaker, som huvudsakligen verka hämmande på försäljningarna från sydligare länsdelar till Norrbotten och finnas dessa tydligt angivna i herrar J. Johanssons i Tväråselet, C. F. Carlströms i Matarengi m. fl. motioner angående importen av finska jordbruksprodukter över Haparanda såsom de finnas återgivna i Jordbrukarnas Föreningsblads Norrlandsupplaga (EF) av den 22 febr. i år.

Hos vårt förbund ha av jordbrukare enbart omkring Umeå anmälts till försäljning denna säsong c:a 3.5 milj. kg. hö av vilket parti, efter vad vi nu kunna se, avsättning kan vinnas för endast c:a $\frac{1}{4}$.

Vad förhållandena i Jämtland beträffa, är det oss bekant att Centralföreningen därstädes förfogar över en maskinpress med vilkens hjälp sändningar av hö järnvägsledes kan ordnas från Jämtland till Norrbotten efter billigaste taxan.

Den finska importens hämmande skulle jämväl verka till avsevärd nytta även för jordbrukare inom vårt och sydligare belägna län och ej enbart för Norrbottens, varför det i högsta grad vore önskvärt, om detta snabbt kunde ordnas.

Umeå den 11 mars 1936.

Västerbottens Landtmanaföreningars Förbund
förening utan personlig ansvarighet.

Lorentz Thalén.

Riksdagens tredje tillfälliga utskott.

I skrivelse den 13 februari 1936 har riksdagens tredje tillfälliga utskott anmodat Norrbottens Lantmannaförbund om yttrande över herr Olofssons i Diger-näs motion nr 231 angående ändring i gällande taxa för frakt å statens järnvägar å hö. Med anledning därav får förbundets styrelse vördsamt anföra följande.

Då prisnivån i Norrbotten på det finska höet legat under prisnivån på hö i mellersta Sverige, kan icke ens fraktfrihet för hö från mellersta Sverige till Norrbotten möjliggöra att konkurrera ut det finska höet ur marknaden här. Den i motionen föreslagna fraktsänkningen är sålunda fullständigt ineffektiv för en ökad försäljning av svenskt hö i Norrbotten på bekostnad av det finska.

Förbundets styrelse befarar, att förslagets realiserande skulle i praktiken i stället för att, som motionären avsett, befrämja avsättningen av sydnorr-ländskt hö här i länet, komma att förbättra finnhöets konkurrensmöjligheter utan att vara till fördel för sydnorr-länningarna. Men även om så vore förhållandet, framstår förslagets realiserande för förbundets styrelse — som

naturligtvis måste i första hand beakta det norrbottniska jordbrukets intressen, när det är fråga om åtgärder från det allmännas sida, vilka åtgärder kunna i ett eller annat avseende beröra jordbruket — som mindre önskvärd. Ty avsikten med motionen är att underlätta transporten till Norrbotten av en sådan mellansvensk jordbruksprodukt, som med stor fördel kan odlas här uppe. I den mån förslagets realiserande skulle innebära en fördel för det sydnorrländska och det mellansvenska jordbruket skulle det enligt styrelsens förmenande komma att i konkurrens med finnhöet ytterligare pressa prisnivån på en av Norrbottens viktigaste jordbruksartiklar. Styrelsen är icke blind för den avsevärda fördel, som förslagets realiserande skulle innebära för de mindre jordbrukare, som alltid sakna anordningar för maskinpressning av hö, vid lokala hötransporter inom länet — och det både för säljare och köpare —, men framför allt med hänsyn till konkurrensen från Finland anser sig styrelsen icke kunna tillstyrka bifall till herr Olofssons motion.

Rörande underlättande av importen av jordbruksalster från de sydligare provinserna till Norrbottens län och särskilt beträffande importen av sådana jordbruksprodukter som hö och andra alster, som med fördel kunna produceras inom länet, hyser styrelsen principiellt en sådan uppfattning, att länets jordbruk icke har någon fördel av åtgärder i nämnt syfte utan skulle tvärtom komma att lida skada av desamma. Och då länets jordbruk icke haft någon nytta av de åtgärder, som från det allmännas sida under de senare åren vidtagits till jordbruksnäringens stöd — fränsett mjölkregleringen — utan tvärtom får bidra till finansierande av bl. a. socker-, brödsädes- och kraftfoderregleringen, synas åtgärder, som gå ut på att med allmänna medel underlätta det mellansvenska jordbrukets konkurrensmöjligheter på den norrbottniska marknaden, icke kunna försvaras. Alla åtgärder i detta syfte synes styrelsen vara ägnade att lägga stenar i vägen för det norrbottniska jordbrukets utveckling, och då dess utveckling med hänsyn, dels till länets betydande folkökning och dels därtill, att jordbruket under nu rådande förhållanden är den enda näring, som kan bereda sysselsättning och bröd åt den ständigt växande folkmängden, torde alla åtgärder av antydd art även ur allmän synpunkt vara förkastliga. Vår folkökning kan icke i längden basera sin utkomst på allmänna arbeten av olika slag.

Luleå den 14 mars 1936.

För Norrbottens Lantmannaförbunds u. p. a. styrelse:

Enligt uppdrag

W. L. Wanhainen.

P. Axelsson.